TEISINGUMO TEISMO (pirmosios kolegijos) SPRENDIMAS

2005 m. sausio 13 d. *

Byloje C-175/02

dėl *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandai) 2002 m. kovo 8 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2002 m. gegužės 13 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

F. J. Pape

prieš

Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai A. Rosas, K. Lenaerts, S. von Bahr ir K. Schiemann (pranešėjas),

* Proceso kalba: olandų.

generalinis advokatas A. Geelhoed,
posėdžio sekretorė M.- F. Contet, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2004 m. sausio 22 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs rašytines pastabas, pateiktas:

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos H. G. Sevenster,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos J. Flett ir H. van Vliet,

susipažinęs su 2004 m. kovo 4 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą, kaip ir byloje C-174/02, *Streekgewest Westelijk Noord-Brabant* (šios dienos sprendimas, dar nepaskelbta Rink., toliau – sprendimas *SWNB*), yra susijęs su EB sutarties 93 straipsnio 3 dalies (po pakeitimo – EB 88 straipsnio 3 dalis) išaiškinimu.

2 Šis prašymas buvo pateiktas byloje tarp ūkininko F. J. Pape ir *Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij* (Žemės ūkio, aplinkos ir žvejybos ministras) dėl mokesčio už mėšlo perviršį, kuris šiam ūkininkui buvo nustatytas pagal 1986 m. lapkričio 27 d. *Meststoffenwet* (Mėšlo įstatymas, *Staatsblad* 1986, 598) 13 straipsnį, motyvuojant tuo, kad šis mokestis buvo nustatytas pažeidžiant Sutarties 93 straipsnio 3 dalies paskutiniame sakinyje nurodytą draudimą įgyvendinti pasiūlytas pagalbos priemones.

Teisės aktai

Bendrijos teisės aktai

3 Sutarties 93 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Apie visus ketinimus suteikti ar pakeisti pagalbą Komisija turi būti laiku informuojama, kad galėtų pateikti savo pastabas. Jei Komisija mano, kad tokie ketinimai pagal 92 straipsnį yra nesuderinami su bendrąja rinka, ji nedelsdama pradeda šio straipsnio 2 dalyje nustatytą procedūrą. Atitinkama valstybė narė savo pasiūlytų priemonių neįgyvendina tol, kol nepriimamas galutinis sprendimas."

Nacionalinės teisės aktai

4 Nyderlanduose 1987 m. gegužės 1 d. pagal 1987 m. balandžio 22 d. Nutarimą (*Staatsblad* 1987, 189) įsigaliojusio *Meststoffenwet* 13 straipsnis nustatė mokestį už mėšlo perviršį, „kad būtų padengtos šios išlaidos, susijusios su:

a) 9 straipsnyje numatytų mėšlo saugyklų administravimu;

b) 9 straipsnio 4 dalyje nurodytomis įmokomis;

c) mėšlo perviršio surinkimui, išvežimui, apdorojimui, perdirbimui ar šalinimui reikalingos infrastruktūros sukūrimu;

d) III ir IV skyrių įgyvendinimo priežiūra."

5 Šis mokestis yra mokėtinas nuo mėšlo susidarymo momento. Per tam tikrą laikotarpį (paprastai kalendorinius metus) mokėtinas mokestis turi būti sumokėtas užpildant deklaraciją (paprastai per mėnesį nuo to laikotarpio pabaigos).

6 *Meststoffenwet* 13 straipsnyje nurodyta šio įstatymo 9 straipsnio 4 dalis nustato, kad mėšlo saugykla gali padėti padengti išlaidas, susijusias su gyvulių išmatų išvežimu, jei ji mano, kad tai palengvins veiksmingą perdirbimą ir šalinimą atsižvelgiant į šio įstatymo tikslus. Dėl to 1989 balandžio 25 d. buvo priimtas *Reglement Mestbank inzake vangnetfunctie en Kwaliteitspremiëringssysteem* (Mėšlo saugyklos reglamentas, reglamentuojantis surinkimą ir išmokų už kokybę sistemą, *Staatscourant* 1989, 86). Šis reglamentas įsigaliojo 1989 m. balandžio 1 d. Jis numatė pagalbą aukštos kokybės mėšlui išvežti pagal išmokų už kokybę sistemą.

7 Nyderlandų Karalystė 1988 m. liepos 26 d. ir 1989 m. sausio 16 d. laiškais informavo Komisiją apie šio reglamento priėmimą. 1989 m. kovo 10 d. laišku Komisija pranešė apie savo sprendimą nereikšti prieštaravimų dėl šio reglamento iki 1989 m. pabaigos. Vėlesniu laišku Komisija patvirtino, kad aptariama valstybės pagalba yra suderinama su bendrąja rinka nuo 1988 m. sausio 1 dienos.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

8 Kadangi F. J. Pape ūkyje 1988 m. susidarė mėšlo, jis privalėjo sumokėti mokestį už mėšlo perviršį už 1988 finansinius metus. Tačiau deklaracijos per nustatytą vieno mėnesio terminą jis nepateikė. Todėl 1989 m. kovo 31 d. įteiktu mokestiniu pranešimu už šiuos finansinius metus iš jo buvo pareikalauta sumokėti 10 283,50 NLG dydžio mokestį už mėšlo perviršį ir tokio pat dydžio baudą.

9 F. J. Pape pareiškė pretenziją *Inspecteur van het Bureau Heftingen van het ministerie van Landbouw, Naturbeheer en Visserij* (Žemės ūkio, aplinkos ir žvejybos ministerijos mokesčių tarnybos inspektoriui). Inspektorius mokestiniame pranešime nurodytą mokestį už mėšlo perviršį sumažino iki 1 779,60 NLG, o baudą iki 177,96 NLG. F. J. Pape šį sprendimą apskundė *Gerechtshof te Leeuwarden* (Nyderlandai). Tuo metu inspektorius panaikino baudą. *Gerechtshof* patvirtino jo sprendimą neskiriant baudos. F. J. Pape padavė apeliacinį skundą *Hoge Raad.*

10 Šis apeliacinis skundas iš dalies pagrįstas prielaida, kad dalis 1988 m. iš mokesčio už mėšlo perviršį gautų pajamų buvo skirta ir panaudota pagalbai 1989 m. teikti.

11 Manydamas, kad sprendimas pagrindinėje byloje priklauso nuo Sutarties 93 straipsnio 3 dalies aiškinimo, Nyderlandų *Hoge Raad* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir kreiptis į Teisingumo Teismą, pateikdamas šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Kol pagal <...> Sutarties 93 straipsnio 3 dalies paskutinį sakinį neleidžiama įgyvendinti pagalbos priemonių, ar šioje nuostatoje numatytas draudimas taikomas ir mokesčiui nustatyti, iš kurio gautos pajamos pagal nagrinėjamą įstatymą iš dalies yra skirtos finansuoti minėtą pagalbos priemonę, neatsižvelgiant į tai, ar egzistuoja valstybių narių tarpusavio prekybos sutrikdymas, kuris gali (iš dalies) atsirasti dėl mokesčio, kaip pagalbos priemonės, finansavimo būdo? Ar atsakymas į šį klausimą priklauso nuo ryšio tarp finansavimui skirto mokesčio ir pagalbos priemonės glaudumo, momento, kai iš mokesčio gautos pajamos yra realiai panaudojamos pagalbos priemonei, ar nuo kitų aplinkybių? Kokios yra šiuo atžvilgiu svarbios aplinkybės?

2. Jei draudimas įgyvendinti pagalbos priemones taikomas ir finansavimo mokesčiui, ar mokestį mokantis asmuo gali remtis (Sutarties) 93 straipsnio 3 dalies tiesioginiu veikimu ginčydamas visą sumą, ar tik tą mokesčio dalį, kuri, tikėtina, bus ar buvo panaudota finansuoti pagalbos priemonę tuo laikotarpiu, kuriuo pagal minėtą nuostatą jos įgyvendinimas yra ar buvo draudžiamas?

3. Ar Bendrijos teisė numato specialių reikalavimų būdui, kuris naudojamas nustatant, kokiai mokesčio daliai taikomas Sutarties 93 straipsnio 3 dalies paskutiniame sakinyje numatytas draudimas, jei kalbama apie mokestį, iš kurio gautos pajamos naudojamos įvairiems tikslams, kurie yra finansuojami ir iš kitų šaltinių ir kuriems netaikomas <...> Sutarties 93 straipsnyje <...>numatytas draudimas, jei valstybės narės mokesčių teisės aktai nenumato atskyrimo formulės. Tokiu atveju mokesčio dalis, skirta finansuoti pagalbos priemonę, kuriai taikomas <...> Sutarties 93 straipsnis, turi būti nustatoma apytiksliai

atsižvelgiant į datą, kada mokestis buvo nustatytas, ar remiantis vėliau gautais duomenimis, susijusiais su visomis pajamomis, gautomis iš finansavimo mokesčio, bei išlaidomis, patirtomis siekiant įvairių tikslų?"

Dėl pirmo klausimo

12 Pirmą klausimą sudaro trys atskiros dalys. Prašymą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Sutarties 93 straipsnio 3 dalies paskutiniame sakinyje numatytas draudimas:

— gali drausti mokesčio, skirto finansuoti valstybės pagalbą, nustatymą,

— taikomas, net jei mokestis neturi jokios įtakos valstybių narių tarpusavio prekybai,

— taikomas, neatsižvelgiant į ryšio tarp finansavimo mokesčio ir nagrinėjamos pagalbos priemonės glaudumą.

13 Prieš atsakant į kitas klausimo dalis pirmiausia reikėtų atsakyti į trečiąją jo dalį.

14 Iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad mokesčiai nepatenka į Sutarties nuostatų dėl valstybės pagalbos taikymo sritį, nebent jie yra pagalbos priemonės finansavimo būdas ir taip sudaro šios priemonės sudėtinę dalį (minėto sprendimo *SWNB* 25 punktas).

15 Kad mokestis arba jo dalis būtų laikomi sudėtine pagalbos priemonės dalimi, pagal atitinkamą nacionalinę teisę privalo egzistuoti ryšys tarp mokesčio ir pagalbos. Jei toks ryšys egzistuoja, iš mokesčio gautos pajamos turi tiesioginės įtakos pagalbos dydžiui, o kartu ir šios pagalbos suderinamumo su bendrąja rinka įvertinimui (šiuo klausimu žr. 1970 m. birželio 25 d. Sprendimo *Prancūzija* prieš *Komisiją*, 47/69, Rink. p. 487, 17, 20 ir 21 punktus bei minėto sprendimo *SWNB* 26 punktą).

16 Teisingumo Teismui pateikti dokumentai neparodo, kad tarp *Meststoffenwet* nustatyto mokesčio ir *Meststoffenwet* 9 straipsnio 4 dalyje nustatytos pagalbos mėšlui išvežti egzistuoja privalomas ryšys. Iš tikrųjų *Meststoffenwet* iš mokesčio gautų pajamų paskirstymą skirtingiems tikslams palieka kompetentingų institucijų nuožiūrai. Todėl iš mokesčio gautos pajamos neturi tiesioginės įtakos valstybės pagalbos dydžiui, nes jos taip pat gali būti panaudotos finansuoti ir kitoms tame pačiame įstatyme numatytoms priemonėms, kurios neturi visų pagalbos požymių Sutarties 92 straipsnio 1 dalies (po pakeitimo – EB 87 straipsnio 1 dalis) prasme.

17 Todėl į pirmo klausimo trečiąją dalį reikėtų atsakyti taip: Sutarties 93 straipsnio 3 dalies paskutiniame sakinyje numatytas draudimas įgyvendinti valstybės pagalbos priemones negali būti taikomas mokesčiui, jei šis mokestis ar tam tikra iš jo gautų pajamų dalis nėra privalomai skiriami valstybės pagalbai finansuoti.

18 Atsižvelgiant į pirmo klausimo trečios dalies atsakymą, į pirmo klausimo pirmąją bei antrąją dalis bei į antrąjį ir trečiąjį klausimus atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

19 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti pastarasis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija), nusprendžia:

EB sutarties 93 straipsnio 3 dalies paskutiniame sakinyje (po pakeitimo – EB 88 straipsnio 3 dalies paskutinis sakinys) numatytas draudimas įgyvendinti valstybės pagalbos priemones negali būti taikomas mokesčiui, jei šis mokestis ar tam tikra iš jo gautų pajamų dalis nėra privalomai skiriami valstybės pagalbai finansuoti.

Parašai.